

U završnoj fazi sata slijedi uvježbavanje naučenih fraza i izraza, i to pismeno. Zbog temeljitijeg utvrđivanja: svaka grupa učenika dobiva zadatak da uz pomoć kartica sa simbolima ostatku razreda opiše određenu vremensku situaciju, npr. prognozu vremena za Split u kolovozu, za Ljubljanu u studenom, za Moskvu u siječnju, za Atenu u rujnu ili za Hamburg u listopadu. Druga je mogućnost da se učenicima ili grupama učenika podijele fotografije pojedinih tipičnih vremenskih situacija tako da oni na temelju toga oblikuju svoje vremenske izvještaje. Ova varijanta iziskuje, naravno, nešto više truda od nastavnika budući da fotografije s dovoljno jasnim prikazima vremenskih situacija i nisu tako česte.

Napokon, može se organizirati i neka vrsta igre u kojoj učenici jedni drugima pokazuju pojedine kombinacije kartica (npr. oblak, snijeg, niske temperature, vjetar, sunce, visoke temperature, maglu), na temelju čega ostali učenici moraju sastaviti izvještaj o vremenu.

Postoji, naravno, još i niz drugih mogućnosti za uvježbavanje ovog gradiva pa nastavnik, ovisno o vlastitim afinitetima i mašti, može oblikovati i različite vježbe transformacije, uvrštavanja ili različite sintaktičke igre.

Nives Sironić-Bonefačić

VREMENSKA PROGNOZA KAO POTICAJ USMENOM I PISMENOM IZRAZAVANJU

Pri razradi autentičnog materijala u nastavi čest je problem duljina i težina teksta. Pokušat ćemo izložiti obradu kratkog i jezično pristupačnog autentičnog materijala u razredu. Predlažemo vremensku prognozu jer će ona po svojoj duljini i gramatičkim strukturama biti dostupna i razumljiva učenicima druge ili treće godine učenja jezika. Nova tematika, koja obično nije obuhvaćena u udžbenicima za učenje jezika, može potaći učenike na rad.

Valja napomenuti da su izbor leksika i stil izražavanja u vremenskoj prognozi specifični i da se često radi o semantičkim i stilističkim klišejima, koji na prvi pogled ne izgledaju jednostavno. Pa ipak, njihova nepromjenljivost olakšava pamćenje i omogućuje da ih učenici sami kreativno koriste. Taj materijal pruža različite mogućnosti korištenja u razredu, a može se proširiti i novim leksičkim elementima i elementima kulture, posebno geografije (poznavanje talijanskih regija, orijentacija u prostoru i na karti itd.). Bit će koristan i dodatni materijal, kao što su humoristički crteži vezani uz temu meteorologije i vremena, kraći pisani tekstovi ili poslovice na istu temu itd.

Po gramatičkim strukturama vremenska je prognoza u talijanskom primjer za nominalizaciju teksta.

Materijal koji se donosi u razred mora biti aktuelan, tj. vremenska prognoza mora biti iz novina novijeg datuma. Predlažem da se izabrani tekst fotokopira. Ako radimo na višem stupnju učenja, bit će korisna usporedba više vremenskih prognoza istog dana koje su objavljene u različitim talijanskim

dnevnim listovima. Njihov se stil i dužina mijenjaju ovisno o izvoru. Nastavnici moraju paziti na težinu izabranog teksta i na njegovu duljinu.

Uz riječi iz svakidašnjeg života vremenska prognoza uvodi i leksik koji je specifičan za to područje pa prema tome i nepoznat učenicima. Da bismo provjerali znanje učenika i objasnili riječi potrebne za razumijevanje teksta, u uvodnom ćemo dijelu sata ponoviti i rastumačiti značenje grafičkih simbola na kartama prognoze kao i orijentaciju u prostoru. Za rad su nam potrebne fotokopije prognoze iz novina u kojima je objavljena i legenda s tumačem simbola (npr. *il Corriere della sera*, *il Tempo*). Upozoravam da se simboli razlikuju od onih u našoj štampi. Taj se dio rada može odvijati i u obliku usporedbe naših i talijanskih simbola. Za rad je potrebna i geografska karta Italije.

OBRADA GRADIVA

1. Uvod

Pitanjima se uvodi nova tema i tumače nepoznate riječi.

1. Da dove sono state prese queste previsioni del tempo? (vedi il giornale)
2. Chi ha fornito le informazioni necessarie per la loro pubblicazione? (il servizio meteorologico dell'Aeronautica)
3. Chi elabora le previsioni del tempo? (— le previsioni meteorologiche) — un servizio meteorologico, un meteorologo
4. Come si chiama la scienza che studia i fenomeni atmosferici? (— la meteorologia)
5. Perché la meteorologia è importante? (— prevede i mutamenti del tempo)
6. In quali campi diventano indispensabili i dati meteorologici? (agricoltura, turismo, medicina, costruzioni, trasporti)
7. Come si elaborano le previsioni del tempo? Che cosa si deve misurare?
 Si misura la temperatura dell'aria, del mare
 Si misura l'umidità dell'aria
 Si misura la pressione barometrica
 Si misurano le precipitazioni (pioggia, nevicata, ecc)
 Si misurano i movimenti dell'aria
 Si misurano i movimenti delle nubi . . . , ecc.
8. Dove si trovano le stazioni meteorologiche?
 (— sulle montagne, sulle navi, si usano i palloni e i satelliti meteorologici, si usa il computer per l'elaborazione dei dati.)

Usporedbom tumača znakova u našim i talijanskim novinama i crtežima na grafopliji provjerava se razumijevanje simbola. Učenici, tamo gdje to znaju, sami pronalaze značenje simbola. Od predloženog popisa nastavnik može odabrati samo one simbole koji će mu trebati u nastavi. Količina riječi koje se tumače ovisi o znanju učenika.

Trovate il significato dei simboli grafici

Il tempo è

sereno, il cielo è sereno, il rasserenamento

poco nuvoloso.

variabile

nuvoloso, il cielo è coperto.

Che cosa significa questo simbolo?

poggia (f.) - Plove.

temporali (m. pl.)

neve (f.), nevicata (f. pl.) - Nevica.

rovesci (m. pl.)

grandine (f.) - Grandina.

nebbia (f.)

Come sono i venti?

Venti

deboli

Venti

moderati

Venti

forti

Venti

molto forti

Com' è il mare?

Mare

poco moso, l'onda (f.)

mosso

molto mosso.

La temperatura può essere — stazionaria (quando non cambia)
 — in (lieve) diminuzione
 — in (lieve) aumento

I venti sono in diminuzione.

I venti sono in aumento.

La nuvolosità è variabile.

irregolare.

intensa.

in aumento.

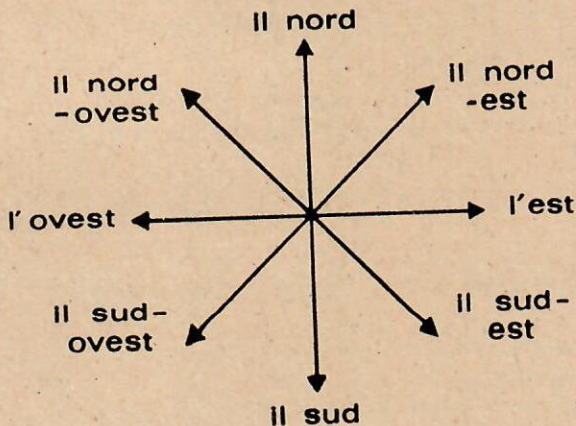
in diminuzione.

Una perturbazione — il peggioramento del tempo

La schiarita — il miglioramento del tempo

Uz geografsku kartu ponavljaju se strane svijeta. Gradivo se sistematizira i proširuje novim sinonimima. Proširivanje se provodi u obliku leksičke vježbe. Konačan rezultat morao bi biti prikaz strana svijeta:

I PUNTI CARDINALI

il nord — il settentrione — settentrionale
 il sud — il mezzogiorno — il meridione — meridionale
 l'ovest (m.) — il ponente, l'occidente — occidentale
 l'est — l'oriente — orientale

Provodi se vježba na geografskoj karti. Provjerava se smještaj regija, gradova, planina. Provjerava se poznavanje meteoroloških znakova. Uz pitanje se pokazuje i odgovarajuća oznaka. Učenici se privikavaju na stil vremenske prognoze, pa u odgovorima ispuštaju član ispred imenica, npr. nastavnik pokazuje oznaku, a učenik odgovara: »mare mosso«.

RAD S AUTENTIČNIM MATERIJALOM

Učenici čitaju fotokopiju vremenske prognoze i slijede simbole na karti (karta je nacrtana i na grafofoliji). Uspoređuju se oznake na karti s onima u tekstu. Elementi koji nisu uneseni na kartu unose se u toku sata (unose ih sami učenici).

Kao primjer navodim tekst vremenske prognoze iz dnevnog lista »La Repubblica«, 23. ožujka, 1986.

2. ČITANJE TEKSTA UZ PROVJERU KARTE PROGNOZE

TEKST:

TEMPO E TEMPERATURE

Tempo previsto

Sulle regioni settentrionali aumenti della nuvolosità con precipitazioni sparse, nevose sui rilievi, sulle regioni centrali e meridionali nuvolosità variabile con precipitazioni anche temporalesche specialmente sulle zone interne sul basso versante adriatico e su quello ionico.

Nevicate in montagna. Ampi rasserenamenti nel corso della giornata.

Temperatura

Stazionaria al centro — sud; in lieve aumento al nord.

Venti

In prevalenza moderati da nord, nord-est e tendenti a provenire da sud — ovest sulle regioni settentrionali con locali rinforzi in Liguria.

Mari

Molto mossi i mari meridionali e l' Adriatico centrale. Mossi gli altri mari.

3. PROVJERA RAZUMIJEVANJA PROČITANOG TEKSTA

U pitanjima se koriste sinonimi pa se tako pisani tekst prognoze približava stilu usmenog izražavanja.

Mostra le regioni settentrionali sulla carta geografica?

Come sarà il cielo nelle regioni settentrionali?

Ci saranno anche delle precipitazioni in queste regioni?

Dove pioverà? Dove nevierà?

Che cosa vuol dire »precipitazioni sparse, nevose sui rilievi«?

Ci saranno anche dei temporali? Dove?

Si prevede un peggioramento del tempo nel corso della giornata?

TEMPO E TEMPERATURE

(U crtež nisu uneseni elementi koji su tekstu potcrtani. Učenici ih naknadno unose na kartu.)

Come sarà il tempo nel corso della giornata?

Come saranno le temperature al centro-sud? (nell'Italia centrale e meridionale)

Come saranno le temperature al nord?

Come saranno le temperature nell'Italia settentrionale?

Dove il vento sarà forte?

Quali mari saranno molto mossi?

Come saranno gli altri mari?

4. LEKSIČKA VJEŽBA — pronalaženje sinonima

Potrtani dijelovi rečenice moraju se izraziti na drugi način.

Nel nord la nuvolosità *aumenterà*. (Nell'Italia settentrionale la nuvolosità sarà in aumento.)

Pioverà nelle regioni centrali.

Nevicherà sulle Alpi.

Sulla costa meridionale dell'Adriatico *ci saranno dei temporali*.

Nel corso della giornata *il tempo migliorerà*.

La temperatura *non subirà cambiamenti nell'Italia meridionale*.

La temperatura *aumenterà nell'Italia settentrionale*.

(Kod ove vježbe valja paziti na poredak riječi u rečenici.)

Na slijedećem satu može se provjeriti koliko su učenici usvojili gradivo novom vježbom. Učenici slušaju snimku meteorološkog izvještaja na radiju (ili nastavnik čita tekst izvještaja). Na prazne karte unose se odgovarajuće oznake (simbole za vremenske prilike). Učenici provode ovu vježbu u parovima. Na kraju se uspoređuju karte prognoze.

Tekst bi mogao izgledati ovako:

5. Provjera razumijevanja teksta koji se sluša

Tempo

Cielo nuvoloso e molto nuvoloso nelle regioni settentrionali. Precipitazioni sparse, più intense sulle regioni settentrionali. Locali temporali al centro — sud. Nevicate sulle Alpi. Nebbia sulle zone di pianura.

Temperatura

Stazionaria.

Mari

molto mosso il mar di Sardegna e il mar Ligure, mosso il Tirreno, poco mosso l'Adriatico settentrionale.

Venti

In prevalenza meridionali, moderati sulla Sardegna, forti in Liguria, deboli sull'Adriatico.

6. Učenici sami izrađuju meteorološki izvještaj. Vježba se provodi u grupama. Nastavnik može svakoj grupi dati kraće pismene upute s ključnim riječima. Svaka grupa piše tekst i unosi odgovarajuće znakove na kartu. Kad je rad završen, grupe izmjenjuju slikovni materijal. Svaka grupa prema slici nastoji napisati tekst prognoze. Tekstovi se uspoređuju s onima iz prve verzije.

7. Izrađuje se meteorološki izvještaj za talijanske turiste u Jugoslaviji.

8. Gradivo se može proširiti i novim, dodatnim materijalom.

Kao dodatni materijal predlažem ovaj autentični tekst:

A) Europeo, n. 42/43, 1985, Il tempo è mio e me lo prevedo io, di Giulio Nascimbeni — testo ridotto.

Come tutti quelli nati nei paesi di campagna ho imparato fin da bambino a prevedere il tempo. Nonni e genitori mi dicevano: »Guarda il martin pesca-

tore¹«. Se il piumaggio del piccolo uccello imbalsamato restava smagliante, buon segno; se inclinava al grigio, era meglio prendere l'ombrello.

Ho imparato fin da bambino a valutare le macchie d'umido sui pavimenti, a picchiare con un dito sul barometro per vedere verso dove vibrava la lancetta dorata, a sentire nei lamenti degli zii zoppicanti per calli e duroni annunci di catastrofiche grandinate, a credere nei proverbi che stanno scritti sui calendari dei contadini.

Si capirà perché considero la meteorologia e la climatologia come nemici che assediano le mie giornate. Vorrei rinunciare alle previsioni del tempo alla TV che agitano le mie sere di telespettatore. I bollettini, i satelliti, gli esperti, sembrano avere un solo obiettivo: distruggermi il piacere di aprire la finestra al mattino, di guardare in alto, di stabilire se avrò bisogno dell'impermeabile o se potrò uscire con il vestito chiaro.

Ai meteorologi vorrei rivolgere una proposta. Lavorate per i naviganti, per i piloti, per gli addetti al turismo, gli uomini radar. A noi, umanità stanziale, lasciate qualche incertezza. Lasciateci sorprendere da una pioggia.

B) Poslovice povezane uz vremensku prognozu:

April piovos, maggio ventoso, anno fruttuoso.

Dopo la pioggia risplende il sole. Piccola pioggia fa cessar gran vento. Chi guarda a ogni nuvolo, non fa mai viaggio. Anno di neve, anno di bene.

Nina Sokol

SATOVİ KONVERZACIJE NA TEMU VRIJEME

U svakodnevnoj komunikaciji vrijeme kao tema razgovora bez sumnje zauzima važno mjesto. Informacije o vremenu u dnevnim novinama ili ostalim medijima zanimljive su svima. Kako, međutim, u nastavi njemačkog jezika na razini znanja nakon barem četiri godine učenja u školama usmjerenog obrazovanja ili u konverzacijskim tečajevima u školama stranih jezika provesti satove konverzacije na tu temu i obraditi je što sveobuhvatnije i zanimljivije?

Polazimo od: A) onih *tipičnih situacija* u kojima nam je potrebno bilo aktivno, bilo pasivno znanje u vezi s temom vrijeme: 1. tzv. kontakt-razgovor o vremenu, 2. slušanje ili čitanje vremenskih izvještaja, 3. informiranje sugovornika o pročitanim, odnosno odslušanim, vremenskim izvještajima i 4. nužnost da se informacije o vremenu prevedu na strani jezik; i B) sukladno tome *postavljenih ciljeva* u nastavi stranog jezika: 1. ponoviti tokom dosadašnjeg učenja usvojen rječnik i tipične gramatičke strukture, 2. proširiti vokabular i primjenjivati i složenije gramatičke strukture kako bismo mogli a) voditi razgovore o vremenu, b) čitati ili slušati vremenske izvještaje, odnosno prognoze, c) izvještavati o pročitanim, odnosno odslušanim vremenskim izvještajima i prognozama i d) fakultativno — kod naprednijih učenika — prevoditi kratke tekstove na temu vrijeme na njemački jezik.

¹ un uccello